

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

IV. An subsistentia sit entitas simplex vel composita?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

dependentem à sessione, ita neque natura subsistens dependentem à subsistentia. Ad paritatem desumptam ab vnione, Respondeo nobis à posteriori constare animam vnitam operari cum dependentia ab vnione, vbi autem nulla est ratio neque experientia, quæ suadeat dependentiam actionis ab aliquo modo, ponenda non est, & ita in actione respectu subsistentiæ non est sine ratione, aut fundamento statuenda. Ex altero item capite sententiam impugno, quia etiam si subsistentia esset conditio ad operandum, sunt etiam aliæ entitates, quibus hæc ratio competit, ac proinde non ex illa poterimus quidditatiuè subsistentiam agnoscere, approximatio enim inter agens, & passum, & inhærentia formæ substantialis in subiecto conditiones sunt vt forma operetur ergo illis conueniet ratio formalis subsistentiæ, si hæc tantum dicit esse conditionem ad operandum. Dices subsistentiam esse conditionem diuersæ naturæ à reliquis. Hanc naturæ diuersitatem querimus, illam dato, & explica quomodo, vel quo genere subsistentia sit principium ad operandum, quod haud facile à quocumque explicandum est; monearis tamen precor, te audiendum non esse, si dicas subsistentiam complere naturam in esse principij, quia omnis conditio supponit totam virtutem, & complet actum primum, ac proinde si dicas subsistentiam complere actum primum, vt natura, quæ ex se habet totam virtutem, à qua procedit actio, sit proximè expedita ad operandum, hoc commune est omnibus conditionibus, & non speciale subsistentiæ; si affirmes subsistentiam complere virtutem actiuam in ratione virtutis, & potentia physica, iam non erit conditio ad operandum sed formaliter virtus operatiua inadæquata, & natura virtutem tantum inadæquatam ex se habebit ad operandum quod alienum est à veritate, & ab omnium sententia.

17 Vltimò nota non bene percipi consequentiam doctrinæ Suarezij in hac re; docuit disputatione treigesimaquarta Metaphysicæ numero decimo, cum communi sententia, subsistentiam esse conditionem ex parte principij ad operandum quando existit, & postea addit n. 15. quod si per possibile, vel impossibile natura absque subsistentia permaneret, in illo casu posset operari naturaliter. Quæ doctrina mihi displicet, quia id sine quo effectus naturaliter fieri potest, conditio non est, est enim constitutum conditionis non posse fieri sine illa, illud cuius dicitur conditio, vnde dicere solemus *conditio sine qua non*, neque alium influxum habet conditio, nisi quod illa posita ponatur effectus, qui illa ablata non poneretur, & si admittatur conditio physice non influens ad effectum, & aliàs non prædeterminans ad illum, sine qua effectus esse potest, dicam ego conditionem esse huiusmodi habere pileum ad intelligendum, & esse musicum ad ædificandum.

18 Dixi iam quid non sit hic modus; quid verò sit non ab aliquo facile dicendum spero, neque à me explicari posse præsumo. Venit hic subsistentiæ modulus vltimus ad Philosophiam, cum iam ministeria omnia naturæ distributa erant, ac proinde difficillimum puto illi officium dare; ad aliud tribunal eum remitterem, si cum illo melius actum fore putarem, verumtamen vidimus quàm agere ab omni- bus illius naturæ exercitum explicetur, cuius alia non est ratio nisi quia antequàm cognosceretur, Philosophi agnoscebant substantias independentes à subiecto, illarumque virtutes cum omnibus requisitis ad operandum, quasdam substantias incompletas, completas alias incommunicabiles toti, & subiecto ac proinde nullum modò fundamentum reperiunt, vt ex inuentione noui modi asserant illum ad aliquod ex prædictis muneribus esse requisitum, quæ ratio si rectè expendatur magnam vim habet contra omnes dicendi modos iam relatos.

19 Dico primò. Nullum est principium naturale, neque hucusque fide reuelatum, quo possit cognosci subsistentia, nisi esse quamdam entitatem substantialem naturæ superadditam, & constituentem quoddam concretum substantiale, quod suppositum appellamus. Ex hoc potest dici subsistentiæ munus esse naturam perficere per modum termini. Non dari aliud principij ex quo quidquam aliud possit inferri, sic probò. Subsistentiæ existentia neque à priori, neque à posteriori nobis constat, vt fatentur omnes, sed tantum ex fide habemus Verbum fuisse vnitum humanitati Christi, & assumptisse humanitatem, & non hominem, ex quo rectè inferimus hominem aliquid dicere supra humanitatem, quod Verbum non assumpsit loco cuius subrogata

fuit subsistentia Verbi, inferimus etiam illud esse quid substantiale, quia Verbum assumpsit naturam non spoliata suis accidentibus, & proprietatibus, & quia subsistentia substantialis Verbi loco accidentis, subroganda non erat, & quia hoc concretum homo quod formaliter dicit subsistentiam, accidentale non est, sed substantiale. Neque quidquam aliud licet inferri ex principijs fidei reuelatis, quibus docemur Verbum assumpsisse humanitatem, & non hominem, & permansisse vnitum anime Christi à corpore separate in triduo mortis, item illius sacratissimo corpori. Quod autem ex his principijs non inferitur, gratis, & absque vilo fundamento de natura subsistentiæ dicitur, præter illa, quæ communia sunt omnibus entitatibus, vel entitatibus substantialibus, videlicet habere præsentiam, aliæque huiusmodi valde vniuersales. Posse dici subsistentiam naturam perficere per modum termini, quo aliqui putant illius naturam ex parte definitæ facile suaderi poterit, quia subsistentia naturæ aduenit, & cum illa componit totum subsistens, ex quo inferitur illam perficere, hanc perfectionem esse per modum termini nihil aliud dicit, quàm esse vltimam rei perfectionem, supra quam alia substantialis perfectio non cadit, subsistentia enim aduenit naturæ iam completæ, & toti composito, subsistenti autem seu supposito, nihil substantiale potest superaddi. Sententiam hanc sic explicatam delectat P. Lugo l. de Incarn. disp. 12. sect. 3. quam confirmat ex Epiphani. Diacono in 7. Synodo generali. Const. 6. tom. 2. post medium. Vbi dicit naturam per se existentem esse illam, quæ non indiget altera vt subsistat. In quibus verbis videtur per se sumere per se existere seu subsistere, & non indigere alia natura. Quod dicit esse vltimò perfectam, & terminatam per vltimam sui perfectionem.

PUNCTVM IV.

An subsistentia sit entitas simplex vel composita.

NON omnino sunt idem, dari subsistentias partiales, & subsistentiam habere partes, potest enim subsistentia partibus componi, quarum nulla partialis subsistentia dicatur: quod de personalitate certum est, sicut enim non dicitur persona inadæquata anima separata terminata subsistentia, ita neque illius subsistentia personalitas inadæquata dicitur, sic humanitas partibus non constat, quarum nulla humanitas inadæquata dicitur, nomen enim *humanitas* semper compositum adæquatam importat, sic nonnulli de subsistentia philosophantur.

Pater Vasquez prima parte, disputatione centesima vigesimaquinta capite quarto, absolute negat posse dari subsistentias partiales, & disputatione 174. docet neque materiam neque formam subsistentias habere in composito, & tom. 1. in 3. parte disputatione 2. agere super has subsistentias partiales admitti, existimat enim sine auctore, & contra rationem esse confectas. Non tamen eodem modo de compositione subsistentiæ in ordine ad partes integrantes, & in ordine ad partes essentielles naturæ, quam afficit subsistentia philosophatur. Affert enim subsistentiam totius diuisibilis integraliter partes habere integrales, & diuersam esse partem subsistentiæ, quæ afficit pedem, ab illa, quæ afficit caput equi, negat tamen dari subsistentias partiales adhuc in ordine ad partes integrantes, quia pars subsistentiæ afficiens partem integram non appellat subsistentiam partialem, sed asserit omnes partes subsistentiæ dici vnā integram, & adæquatam subsistentiam, quæ est in re diuisibilis sit, consistit in indiuisibili, sicuti humanitas diuisibilis in materiam & formam indiuisibilis est, quia materia secundum se, neque forma secundum se adhuc inadæquate non dicuntur humanitas. In ordine ad partes essentielles compositi nullam diuisibilitatem tribuit subsistentiæ, sed existimat ex vi eiusdem modi subsistendi secundum eandem rationem formalem indiuisibilem terminari materiam & formam.

Pater Soares disputatione trigesima quarta citata, sectione quinta, latè insequitur hanc questionem, concluditque in homine materiam habere propriam subsistentiam, & similiter formam habere subsistentiam distinctam à subsistentia materiæ; in reliquis verò compositis docet

docet materiam gaudere propria substantia, & formam materiam contentam esse modo quodam distincto à substantia partiali materię, qui modus substantię adhuc partialis non est, sed pars componens substantiam totalem cum substantia partiali materię, quia ut supra dicebam non ex eo, quod totalem substantiam componat tantquam pars illius sequitur esse partialem substantiam, sicuti non sequitur esse partialem hominem, id, quod hominem componit.

4 Pater Albertinus docuit cum Patre Vasquez dari in homine simplicem substantiam terminatam ad materiam, & ad formam; in reliquis verò compositis cuius forma materialis est, docuit dari simplicem substantiam, non immediate terminatam ad materiam, & formam, sed immediate terminatam tantum ad materiam, & mediatè ratione materię ad formam, quam sententiam docuit Caietanus tertia parte, questione sexta, articulo sexto, qui in homine formaliter simplicem quandam substantiam constituit, quam non immediate ad totam humanitatem, neque ad utramque partem, sed tantum immediate ad formam, & mediatè ad materiam ratione formę docuit terminari.

5 Præ omnibus displicet hoc, quod ultimum ex Caietano retuli, quod primò impugno. Substantiam deducimus ex vnione Verbi ad naturam, sed Verbum non fuit vnium tantum immediate ad formam, & ratione formę ad materiam, sed fuit vnium immediate toti humanitati indiuisibiliter sumptę quatenus dicit materiam, & formam, vel immediate materię, & immediate animę per duplicem partialem vnionem, ex quibus vna totalis conficitur: ergo materia non subsistit tantum ratione substantię, quę immediate afficiat animam, sed per substantiam totalem quę indiuisibiliter immediate afficiat materiam, & formam, vel per partialem substantiam, quę immediate materiam afficiat. Inuerso ordine argumentum conficio. Verbum tantum potest vniri immediate substantię, quę ex se substantiam habeat, loco cuius substantia Verbi subroganda est. Sed in sententia Caietani materia non habet substantiam, quę illam immediate, neque totam humanitatem, quam constituit, immediate afficiat, sed tantum subsistit ratione formę: ergo Verbum non potuit vniri materię, neque ratione materię, neque ratione totius humanitatis, sed tantum ratione formę, imò neque posset vniri immediate humanitati, sed tota vnio esset ad formam, & ita in triduo mortis Verbum non maneret vnium corpori, quia huic non fuisset vnium immediate & ratione sui, neque ex eo, quod illi vnium non permaneret, relinqueret aliquid, quod antea assumpsisset, quę omnia hæretica sunt, est enim fide sanctum, Verbum, siue ratione vtriusque partis, siue ratione totius immediate fuisse vnium toti humanitati per se dico de fide esse humanitatem per se fuisse Verbo vnitam, quia quod humanitati competit ratione vtriusque partis, illi per se conuenit, cum ipsa à partibus & vnione non distinguatur) eademque fide sanctum est Verbum mansisse vnium in triduo mortis sacrosancto Christi corpori.

6 Simile argumentum conficio contra Albertin. docentem composita quorum forma materialis est tantum subsistere substantię immediate efficiente materiam. Verbum potuit vniri toti composito includenti formam materialem, & de facto fuit vnium sanguini, cuius formam materialem esse testatur idem Albertinus: ergo composita quorum forma materialis est, proprias habent substantias, substantia enim Verbi loco proprię subrogatur, & ita non potuit terminare naturam, cui ex se propria substantia non competat. Respondet Albertin. supra num. 21. materiam, & formam sanguinis vniri immediate Verbo, quia vniantur per partiales vniones. Contrà: Fatebor vniri immediate, si per partiales vniones vniantur, sed intendo ego argumento prædicto non posse vniri formam sanguinis, neque per partialem vnionem ipsius ad Verbum terminatam, iuxta sententiam quam impugno: Sic instaurum argumentum, eo modo quo forma est capax substantię proprię, eo modo est capax vnionis ad alienam substantiam: sed forma materialis non est capax substantię proprię adhuc partialis in sententia Albert. sed tantum subsistit substantię materię: ergo non est capax proprię vnionis ad Verbum adhuc partialis, sed tantum potest esse vnita ratione materię.

Secundò sententiam Albertini reicio, quia nulla potest reddi ratio, cur totum compositum non possit immediate secundum se totum indiuisibiliter sumptum substantię affici, nullus enim formalis effectus substantię poterit excogitari, ratione cuius totum compositum cuius forma materialis est, incapax substantię dicit possit.

7 Dico primò. In homine dari potest substantia totalis diuisibilis in duas partes inter se distinctas, quarum vna materia, & altera formę correspondet. Probo hanc conclusionem: Verbum vnium fuit animę in statu separationis: ergo in statu separationis anima capax fuit substantię. Consequentiam probo: non ex alio capite inferimus naturam esse capacem substantię, nisi quia Verbum fuit vnium naturę, sed similiter Verbum fuit vnium animę separatę: ergo anima separata ex se capax est substantię: ergo similiter dum est vnita capax est terminandi eodem modo, quo terminatur dum est separata. Probo consequentiam: vnio animi ad subiectum non opponitur cum substantia immediate efficiente animam: ergo anima potest terminari eadem substantia dum est vnita, & dum est separata. Antecedens probo: Si propter aliquam rationem vnio opponeretur cum substantia immediate efficiente animam, maxime quia effectus formalis, quem præstat substantia animę separatę dicit hanc negationem vnionis: sed hæc negatio non potest esse primarius effectus substantię, quia ut dicebam, forma positiua vnita subiecto positiuo non potest effectum primarium negatiuum præstare, neque effectus secundarius, quia nullum est caput, ex quo possumus inferri substantiam immediate efficientem animam opponi cum vnione ipsius animę ad materiam, & illam expellere: ergo nullum est caput ex quo inferatur substantiam partialem immediate efficientem animam opponi cum vnione ipsius animę ad materiam. Dices substantiam animę opponi cum modo vnionis, quia per substantiam constituitur anima existens in se ipsa, & per vnionem constituitur in alio tanquam in toto, & repugnat eandem animam esse in se, & in alio. Respondeo modum essendi in se, quem substantia tribuit animę non opponi cum modo essendi in alio tanquam in toto, quem eidem animę tribuit vnio, quia substantia non tribuit animę esse tanquam totum, & ita non opponitur modo essendi in alio tanquam partem, sicuti modus essendi per se quem tribuit creatio, hoc est, non essendi in alio tanquam in subiecto inhaesionis, non opponitur cum modo essendi in alio tanquam in toto, quem tribuit vnio. Tantum ergo tribuit substantia subiecto, quod afficit esse per se, hoc est esse terminatum propriā substantia, quod opponitur cum esse in alio tanquam in supposito, hoc est, cum hoc quod est esse terminatum aliena substantia, propria enim substantia exigit ut effectum secundarium, alienę expulsionem. De materia prima à paritate animę eadem conclusio sufficienter probatur. Dixi enim posse terminari eadem substantia dum est vnita, & dum est separata; si quis autem diceret modum illum tantum dicendum esse substantiam, dum afficit animam non vnitam, de modo loquendi tantum contenderet, de quo multum contendendum non est, etsi nullum illi super sit fundamentum. Quia etsi verum sit denominationem personę, & personalitatis tantum tribui entitatibus completis, ratio substantię & suppositi non ita est limitata, sed ad entitates incompletas extendi potest, etiam dum sunt vnitę aliis incompletis, sicuti ad easdem non vnitas extenduntur, nemo enim recusat animam separatam substantem appellare, etsi nomen suppositi inadæquatum non ita frequenter illi tribuatur.

8 Obiicies: substantia partialis afficiens animam separatam non opponitur cum vnione animę ad materiam: ergo substantia animę relinquit illam perfectibilem per vnionem ad materiam: ergo non est vltima perfectio. Respondeo substantiam adhuc partialem dici vltimam perfectionem per ordinem ad totalem, quę supponit naturam constitutam, & naturę inuoluenti in se vnionem inter materiam, & formam dicitur aduenire substantia, & non è contra.

9 Dico secundò. Possibilis est substantia, quę immediate, & indiuisibiliter afficiat materiam, formam, & vnionem, ita ut eademmet indiuisibilis, quę materiam afficiat, afficiat formam, & totum compositum, seu totam naturam, siue huius forma materialis sit siue spiritalis. Consentio in hac

hac conclusione cum P. Vasquez, contra quā nihil potest excogitari, quod alicuius ponderis sit, quia eo ipso, quod possit esse subsistens nihil potest obesse, quominus immediatē, & per se terminet eandem indiuisibilem subsistentiam, secundum utramque partem essentialem, & utriusque nexum, seu vnionem, cum nulla denominationem tribuat subsistentia subiecto, quod supponit, neque aliqua resulter in supposito, quod constituit, quod non possit conuenire naturā, & supposito, quod immediatē ex ipsa, & ex subsistentia indiuisibiliter respiciente naturam constituitur.

11 Dico tertio. Forma substantialis materialis, siue producta per creationem, & materiā non vnitas, siue per educationem producta dependenter à materiā cui sit vnita, capax est terminandi immediatē, & per se partem quamdam subsistentiā, quā vnita subsistentia materiā subsistentiam totalem constituit. Docet hanc conclusionem P. Soar. neque scio cur ab illa dissentiat Pater Vasquez, quia etsi effectus formalis subsistentiæ esset reddere subiectum quod afficit omnino incommunicabile, adhuc posset subsistere hæc pars subsistentiæ, quæ subsistentia partialis non diceretur, quia pars subsistentiæ non est necessariò partialis subsistentia, vt admittit Pater Vasquez, qui asserit subsistentiam habere partes integrales, & tamen non admittit partiales subsistentias integrales, & asserit subsistentiam constituere subiectum incommunicabile etiam vt partem integram, & tamen concedit partes distinctas integrales subsistentiæ afficientes distinctas partes integrales subiecti: ergo eodem modo potest admittere diuersas partes subsistentiæ in ordine ad partes essentiales naturæ, & asserere has non esse partiales subsistentias, quia subsistentia, etsi diuisibilis in ordine ad partes essentiales consistit in indiuisibili includente partes subsistentiæ respicientes utramque partem essentialem naturæ, sicuti integralis subsistentia consistit in indiuisibili includente partes distinctas in ordine ad partes integrales subiecti, etsi in partes integrales diuisibilis sit.

12 Dico quarto. Pars illa subsistentiæ, quæ afficeret formam substantialem materialem educatam, vel creatam, vnitam, vel separatam, posset dici partialis subsistentia. Probo hanc conclusionem, & simul præcedentem confirmo à paritate animi rationalis, ex eo quod ex mysterio Incarnationis nouerimus subsistentiam in homine, illam in equo constituimus: ergo ex eo quod ex eodem mysterio cognouerimus subsistentiam in forma hominis separatā, debemus illam constituere in forma equi, & sicuti eodem modo philosophamur de equo, ac de homine in ordine ad subsistentiam, sic eadem ratione debemus philosophari de forma equi, & de forma hominis. Sed formæ hominis vnita, & separatā tribuimus partem subsistentiæ, & subsistentiam partialem: ergo formæ equi vnita, & separatā, creatā, & educatā partem subsistentiæ, & partialem subsistentiam tribuere debemus. Dices disparē esse rationem, quia homo, & equus conueniunt in hoc quod est non esse in alio in quo non conueniunt forma hominis, & forma equi, quia forma hominis non est in alio tanquam in subiecto inhaerentis, in quo est forma equi. Probauimus supra animæ rationali vnita non repugnare subsistentiam ex eo, quod sit in alio tanquam in toto, & eodem omnino modo eademque ratione probandum est non repugnare formæ substantiali subsistentiam partialem ex eo, quod sit in alio tanquam in subiecto inhaerentis, sicut enim subsistentia partialis, & modus, quem tribuit, essendi per se non opponitur cum vnione, neque cum modo, quem hæc tribuit essendi in alio tanquam in toto, ita eadem partialis subsistentia, & modus, quem tribuit essendi per se tanquam in supposito non opponitur cum educatione, neque cum modo, quem hæc tribuit essendi in alio tanquam in subiecto. Aduocanda sunt etiam ad hanc solutionem reiciendam omnia, quibus Punct. præcedenti probauimus rationem formalem subsistentiæ non esse constituere subiectum quod afficit independens ab alio tanquam à subiecto inhaerentis.

13 Dico quinto. Verisimilius est dari in toto composito subsistentias partiales distinctas, quarum vna correspondeat materiæ, & altera formæ, quod etsi nulla possit ratione probari, hæc probabilis coniectura poterit suaderi. Verbum fuit vnium per distinctas coniecturas poterit suaderi. Verbum fuit vnium per distinctas coniecturas poterit suaderi. Verbum fuit vnium per distinctas coniecturas poterit suaderi.

ius materiæ principia est legitime deducta: Antecedens probo. Verbum fuit vnium animæ in triduo mortis per partialem vnionem: ergo vnio præcessit antequam anima esset separata, & postquam iterum fuit vnita, sine fundamento enim diceretur, Verbum amisisse totam vnionem, quam habebat ad materiā, & animam Christi, & aliam adquisiuisse ad eandem animam in instanti, in quo anima fuit à corpore separata, & postea, hanc vnionem, quam habebat ad animam separatam fuisse deperditam, quam producit in instanti, in quo anima corpori fuit reunita, cum possit dici semper eandem vnionem partialem cum anima vnita corpori, & ab illo separata retinuisse, sicut enim sanctum est Verbum animæ fuisse vnium in triduo mortis, & nullus ex Partibus docuit hoc fieri per nouam vnionem, priusque corruptionem. Quod si ratio hæc tibi non ariserit, oppositam sententiam defendito, quam ego defenderem, si pro illa rationem aliam, modice efficacem inuenissem, nihil enim in hac materia firmum inuenio, neque alicui parti nimis adhaereo, magis tamen in sententiam traditam propendeo, quia neque æqualem coniecturam pro opposita apud auctores inuenio, præter illas, quas impugnauimus desumptas, ex incommunicabilitate, quam subsistentiæ vt primarium, formalem effectum attribuant.

Dico sexto. Si materia, & forma subsistunt per subsistentias partiales, danda est alia subsistentia modo vnionis, ex vi cuius vniantur subsistentia materiæ, & subsistentia formæ, & fiat vna totalis subsistentia. Consequenter P. Soar. tom. 1. in 3. p. disputatione 17. §. secundo modo, vbi affirmat vnionem inter materiā, & formam assam immediatē à Verbo, ex quo inferitur habere propriam subsistentiam. Neque dissentit P. Lugo qui licet subsistentias partiales non admittat, affirmat tamen subsistentiam Verbi immediatē efficere non solum materiā, & formam sed etiam vnionem, idemque censet de qualibet subsistentia creata respectu suppositi creati. Probo priorem partem conclusionis. Humanitas subsistit secundum se totam: sed humanitas secundum se totam non solum dicit materiā, & formam, sed etiam vnionem: ergo non solum subsistit secundum materiā & formam, sed etiam secundum vnionem: ergo subsistit vnio non subsistentia partium, quia partes separatæ retinerent suam subsistentiam, quæ tantum est illarum affectio: ergo per propriam subsistentiam: ergo habet subsistentiam propriam distinctam à subsistentia partium. Totus discursus legitime trahitur ex primo antecedenti, quod sic probo: Secundum illam rationem subsistit humanitas, secundum quam Christi humanitas terminat vnionem hypostaticam ad Verbum: Sed humanitas Christi terminat vnionem secundum se totam: ergo humanitati secundum se totam competit subsistentia. Maior est certa, inferius enim subsistentiam ex vnione ad Verbum. Minorem probo, quia absolute reuelatum est Verbum assumpsisse humanitatem; humanitas autem non solum dicit materiā, & formam, quia hæc sine vnione non sunt humanitas, sed materiā, formam, & vnionem. Dices, Verbum posse dici vnium humanitati ex eo solum, quod fuerit vnium materiæ, & formæ: Respondeo vnionem ad materiā, & formam posse sufficere, vt humanitas denominaretur vnita, non verò vt esset vnita secundum se totam, ac proinde neque vt esset vnita, quia consistit in indiuisibili, & si tota vnita non est, non est vnita humanitas, sed aliquid ad humanitatem pertinet, sicuti totus homo denominatur quantus per quantitatem materiæ, illius tamen forma quanta non est, neque homo secundum se totum secundum quam rationem includit formam, verè est quantus, licet absolute quantus denominetur. Eadem ratione si Verbum tantum fuisset vnium materiæ, & formæ, humanitas posset denominari vnita Verbo, non tamen in re humanitas esset vnita, quia hæc dicit vnionem sine qua materia, & forma non sunt humanitas.

Secundam partem conclusionis videlicet subsistentiam modi vnionis esse vnium subsistentiæ materiæ, & subsistentiæ formæ ex suppositione quod his entitatibus diuersæ subsistentiæ partiales correspondeant sic probosub-

- 16 Obiicitur subsistentia partialis non vniui vt partes integrantes, quia sunt diuersae rationis, non vt partes essentielles, quia vna non est forma alterius: ergo nullo modo possunt vniui. Respondeo non vniui vt partes essentielles propter rationem dictam, vniuntur tamen in partes partium essentialium, quia ipsae per se partes essentielles distinctas recipiunt, & posse dici vniui tanquam partes integrantes, quia non est de ratione partium integritatem esse eiusdem rationis inter se. Et quidquid sit de subsistentiis, difficultas haec componenda est in praesentis, quia materiae, formae, & vniui, distinctae praesentiae inaequale respondent, ex quibus vna adaequata praesentia componitur.
- 17 Obiicitur secundo. Modus vniui inter materiam, & formam est subsistens, quia est substantialis: sed vniui hypostatice naturae ad Verbum similiter est substantialis: ergo erit subsistens. Si dicas subsistere per se ipsam, quia est modus essentialiter afficiens subsistentiam, sequitur aliquid pertinens ad hoc suppositum *Christus*, non subsistere subsistentia infinita, & increata Verbi, sed subsistentia finita, & creata; vniui enim hypostatice creata est, & si per se ipsam subsistit, per aliquid creatum subsistit, & ita hoc suppositum *Christus* non secundum se totum, & adaequale subsistit per subsistentiam infinitam, siquidem aliquid illius, nempe vniui hypostatice subsistit per se ipsam, quae est quid finitum, & creatum. Propter haec posset dici vniui non illam subsistere per subsistentiam Verbi, quam recipit vt terminum vniendum, vel, si mauis, dicito vniui non illam non subsistere, neque indigere subsistentia, quia etiam si substantialis sit, non pertinet ad constitutionem naturae, cuius, & illorum, quibus natura formaliter constituitur, proprium est subsistere, & non cuiuscumque substantialis modi.

PUNCTUM V.

An eadem natura possit duplici subsistentia terminari.

- 1 Potest procedere difficultas de duplici subsistentia, vtraque propria, & duplici aliena; subsistentia seclusa propria, & de subsistentia duplici quarum vna sit propria, & altera aliena. Vt definitur possit, an natura possit terminari simul subsistentia propria & aliena, sciendum est an possit terminari aliena, seclusa propria, si enim natura non possit aliena subsistentia terminari, vanum erit inquirere an possit terminari propria, & aliena. Sciendum etiam est an successiue possit natura duplici subsistentia propria terminari, vt disputare liceat an possit simul duplici terminari, si enim neque capax sit habendi successiue duplicem propriam subsistentiam, simul non posse extra quatuordecim erit.
- 2 Naturam posse terminari subsistentia aliena increata fide sanctum est, quia eadem est sanctum naturam humanam Christi fuisse terminatam subsistentia Verbi. De subsistentia creata mihi dubium non est posse alienam naturam afficere, si propriae non sit modus; sed res media vniue superadita illi vnita, neque enim de subsistentia re maior potest esse difficultas in hac quaestione, quam de qualibet forma accidentali, de qua nemo dubitat posse extraneum subiectum afficere: sicut calor afficit aquam, cui est extraneus. Idem dicerem de forma substantiali si respectu huius subiectum aliquod extraneum inuenirem. De subsistentia modo fert communis sententia non posse efficere extraneum subiectum, quia inseparabilis est à proprio: probabiliter dici posse putat Arriaga disp. 4. sect. 13. subsect. 2. ad subsistentiam modum posse afficere naturam extraneam cui vnatur per vniue superaditam, ita vt simul duplicem naturam respiciat: propriam per se immediatè, aliam per vniue superaditam ab illa separabilem, quia de ratione modi non est non posse extraneum subiectum afficere, sed afficere proprium & ita si subsistentia modus semper propriam naturam afficiat, non erit contra rationem modalem ipsius respicere alienam. Ex eodem principio, seu ex natura modi rationem aliam expendunt Hurtad. & Lugo minus vulgarem ex Soar. desumptam. Modus est actualis exercitium, est communicatio sui effectus formalis per se ipsum, & non per aliam entitatem superaditam: ergo subsistentia non potest constituere naturam subsistentem per modum alium superaditum: ergo non potest constituere existentem naturam, quam per se ipsam

non respicit: ergo etiam si subsistentia Petri vniretur extraneae naturae non illam constitueret subsistentem, sicuti si actio procedens ab hoc principio alteri vniretur non illud constitueret efficiens. Respondeo doctrinam veram esse in his entitatibus, quae ex praedicto communi talis formae habent esse modos, & illis repugnat esse res, sicuti contingit in actione, quae eo ipso quod sit actio, debet esse modus, & in vniue, quae ex praedicto vniue habet esse modum. Subsistentia verò ex praedicto subsistentiae non habet esse modum, non enim repugnat dari subsistentiam rem, quae media causalitate suppositum constituat, & ita non repugnat subsistentiam hanc, quae per se ipsam reddit subsistentem hanc naturam, reddere aliam distinctam ab ista subsistentem per causalitatem superaditam.

Non improbabiler rem componendam esse putarem si diceretur subsistentiam modum huius naturae posse per vniue superaditam, aliam naturam subsistentem constituere. Fuit enim sententia Ochami, Bassol. Almaini, & Maioris apud P. Vasquez t. 1. in 3. p. disp. 35. c. 2. posse subsistentiam creatam terminare naturam alienam; & Pater Vasquez ibidem non assentitur rationi, quae oppositum vulgò probatur, ex eo, quod subsistentia sit modus inseparabilis à re cuius est modus, & Hurtadus disp. 14. sect. 8. asserit se nescire an praedictus modus defendendi naturam posse terminari aliena subsistentia creata probabilitate careat, in quem non parum propender, idque probabiliter defendi posse tradit Arriaga disp. 4. sect. 13. subsect. 2. Nihilominus existimo probabilius dici subsistentiam modum per se ipsam respicientem subiectum non posse subiectum aliud respicere, etiam proprio retento; sicuti quae per se ipsam respicit hoc principium efficiens, non potest medio modo superadito aliud principium respicere, neque praesentia, quae per se ipsam respicit hoc spatium, non potest aliud spatium per modum illi superaditum respicere, vt propriis locis probaui. Fateor nonnullam posse reddi disparitatem, quia si praesentia respiciens hoc spatium per se respiceret aliud per modum superaditum praesentia afficeretur praesentia, & esset praesens per praesentiam superaditam, quia modus ille ex vi cuius respiceret aliud spatium esset praesentia, & ita praesentia praesentiae daretur. Idem contingeret in actione, quae si respiceret per modum superaditum aliud principium distinctum ab illo, quod per se respiciebat, ipsa actio fieret per actionem, & actionis daretur actio, quia modus ille ex vi cuius actio per se respiciens hoc principium respiceret aliud principium effectiue, esset actio terminata ad actionem. Si verò subsistentia per se ipsam respiciens hanc naturam per modum superaditum naturam aliam respiceret, non ideo subsisteret subsistentia superadita, neque daretur subsistentia subsistentiae, quia modus ille non esset subsistentia, sed vniue subsistentiae respiciens per se propriam naturam ad naturam extraneam, & causalitas, media qua subsistentia constitueret suppositum includens naturam extraneam eidem subsistentiae. Nihilominus absque fundamento dici existimo subsistentias modo de facto existentes capacitates habere terminandi vniue ad naturas extraneas cum quibus suppositum constituat; quae ratio recidit in illam, quam reddit Vasquez supra cap. 3. qui existimat subsistentiam Petri non habere virtutem terminandi naturam Ioannis, quia si hanc virtutem haberet illam naturaliter terminaret. Quam illationem legitimam esse non defendo, verumtamen assentior Vasquio asserenti subsistentiam non posse naturam alienam terminare ex defectu virtutis illi innatae. De possibilibus difficile poterit reddi ratio, cur repugnet subsistentia modus per se afficiens hanc naturam, quae per vniue superaditam possit aliam afficere. His statutis procedere potest quaestio, an natura possit duplici subsistentia aliena, vel quadam propria, & altera aliena simul terminari? siquidem terminari potest aliena increata, & aliena creata, quae sit res, & forsan aliqua ex possibilibus creatis, quae sint modus.

Circa id, quod secundo loco statuendum proposui, putauit Pater Vasquez esse manifestum figmentum asserere eandem naturam creatam posse terminari adhuc successiue duplici subsistentia; cuius ratio haec est. Natura ex se non potest habere plures subsistentias: ergo non est indifferens ad plures: ergo non sunt possibiles plures subsistentiae respicientes eandem naturam. Posset eodem discursu inferre Pater Vasquez eundem effectum non posse successiue duplicem actionem terminare, neque idem subiectum duplicem